

Załącznik do uchwały numer 78 Komitetu Monitorującego Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 z dnia 25 kwietnia 2024 roku.

Roczny Plan Działania na rok: 2024

Tytuł lub zakres projektu: Dostępna stomatologia

Wersja fiszki: 1

Numer i data uchwały Komitetu Monitorującego: uchwała nr 78 z dnia 25 kwietnia 2024 r.

Informacje o instytucji opracowującej fiszkę

Instytucja: Instytucja Zarządzająca FERS

Dane kontaktowe osoby (osób) do kontaktów roboczych: Wojciech Wróblewski, adres e-mail: Wojciech.Wroblewski@mfipr.gov.pl, nr telefonu: 22 273 80 04

Fiszka projektu wybieranego w sposób niekonkurencyjny

Podstawowe informacje o projekcie

Numer i nazwa Priorytetu: Priorytet: III. Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami

Numer i nazwa działania FERS: 3.3 Systemowa poprawa dostępności

Cel szczegółowy, w ramach którego projekt będzie realizowany

Cel szczegółowy h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa,

oraz zwiększanie szans zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.

Typ projektu FERS: Systemowe wsparcie dostępności w wybranych sektorach.

Podmiot, który będzie wnioskodawcą: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Cel i opis projektu (w tym uzasadnienie realizacji i planowana trwałość)

Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępności usług stomatologicznych dla pacjentów i pacjentek z niepełnosprawnościami oraz szczególnymi potrzebami.

Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnego typu niepełnosprawnościami borykają się z trudnościami w dostępie do usług stomatologicznych. Jednocześnie zwłaszcza osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby z chorobami centralnego układu nerwowego, w szczególności w sytuacji współwystępowania u nich przewlekłej choroby ogólnoustrojowej oraz niepełnosprawności sprzężonych wymagają niejednokrotnie szczególnego podejścia w toku diagnostyki i leczenia stomatologicznego. Jak pokazują dane zarówno krajowe, jak i zagraniczne (patrz prof. Karolina Gerreth, Leczenie stomatologiczne pacjentów niepełnosprawnych i przewlekle chorych – diagnostyka i terapia, https://www.nstomatologia.pl/wp-content/uploads/2015/07/ns_2015_059-064.pdf) u osób tych wielokrotnie częściej niż u osób zdrowych występują poważne problemy z uzębieniem. Personel medyczny napotyka zaś niejednokrotnie na duże trudności w leczeniu ze względu na utrudnienia w komunikacji z pacjentem, możliwe odruchy bezwarunkowe, problemy pacjentów z długotrwałym utrzymaniem pozycji itp. Osoby pracujące w gabinetach stomatologicznych często nie mają wystarczającego przygotowania do pracy z osobami, u których występują wspomniane

schorzenia, choć warto odnotować, że na niektórych uczelniach kształcą się stomatologów w zakresie obsługi pacjentów i pacjentek ze szczególnymi potrzebami, co jednak nie oznacza, że wszyscy absolwenci i absolwentki takie usługi są gotowi świadczyć.

Problemem jest także brak dostępności architektonicznej placówek oraz ich niewystarczające lub nieadekwatne wyposażenie w urządzenia wspierające osoby ze szczególnymi potrzebami. Bariery architektoniczne pojawiają się już na wejściu do lokalu (schody, krawężniki), w ciągach komunikacyjnych (wąskie przejścia, brak oznaczeń), w toalecie, na recepcji i w samym gabinecie (np. brak pętli indukcyjnych, brak możliwości przesadzenia pacjenta z wózka na fotel stomatologiczny).

W rezultacie pacjenci i pacjentki z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami często spotykają się z odmową leczenia w danym gabinecie, co powoduje konieczność odbywania niekiedy dalekich podróży w poszukiwaniu miejsc, gdzie będzie możliwe skorzystanie z leczenia stomatologicznego. Praktyka pokazuje, że problemem jest również brak standardów dotyczących obsługi pacjentów i pacjentek z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

Z badań przeprowadzonych w drugiej połowie 2018 r. na zlecenie Rzecznika Praw Obywatelskich wśród pacjentów i pacjentek oraz lekarzy oraz lekarek i lekarzy oraz lekarek dentystów (Dostępność usług opieki zdrowotnej dla osób z niepełnosprawnościami – analiza i zalecenia raport opublikowany w 2020 roku) wynika, że pacjenci i pacjentki napotykają problemy już na etapie rejestracji, a następnie w trakcie wizyt. Problemem okazuje się brak podmiotowego podejścia do pacjentów i pacjentek, brak elementarnej wiedzy w zakresie komunikacji, niedostosowanie sprzętu do potrzeb pacjentów i pacjentek ze szczególnymi potrzebami. Na problemy związane z trudnościami w komunikacji z tą grupą pacjentów i pacjentek oraz brak odpowiedniego wyposażenia zwracają uwagę także lekarze i lekarki. W podsumowaniu raportu znalazła się rekomendacja dotycząca wypracowania

standardów dostępności oraz zapewnienia personelowi placówek dostępu do szkoleń dotyczących leczenia i obsługi osób ze szczególnymi potrzebami.

Obszar stomatologii nie był dotychczas objęty wsparciem EFS w ramach zwiększania dostępności systemu ochrony zdrowia (wsparcie tego typu w ramach POWER było ograniczone do szpitali i POZ).

Planowany zakres wsparcia w ramach projektu obejmie wypracowanie standardu dostępności dla gabinetów i świadczeń stomatologicznych, przeprowadzenie pilotażu wdrażania wypracowanego standardu w wybranych placówkach wraz z zapewnieniem szkoleń dla personelu medycznego oraz wspierającego z zakresu postępowania z pacjentami i pacjentkami z niepełnosprawnością i szczególnymi potrzebami. Ponadto projekt zakłada otwarte szkolenia służące wdrożeniu wypracowanego standardu i upowszechnienie standardu w środowisku stomatologów oraz środowisku osób z niepełnosprawnościami.

Spodziewany efekt projektu to wypracowany standard wdrożony testowo w 32 wybranych placówkach, rekomendacje zmian w kształceniu kadr stomatologicznych, a dla pacjentów i pacjentek ze szczególnymi potrzebami mapa dostępnej stomatologii na terenie Polski ze szczegółową informacją o ofercie wspartych podmiotów. Efekty projektu będą stanowić bazę dalszego zwiększania dostępności w obszarze stomatologii.

Wypracowany standard stanowić będzie rozwiązanie o znacznym potencjale trwałości dzięki jego upowszechnieniu, poprzez dostępność w internecie oraz dzięki szkoleniom. Trwałym efektem projektu będą także dostępne gabinety, które uzyskają wsparcie grantowe.

Grupę docelową projektu stanowić będzie personel medyczny i niemedyczny pracujący w gabinetach stomatologicznych, a także studenci i studentki uczelni na kierunkach o profilu stomatologicznym.

Projekt wypełnia zasady równości szans i niedyskryminacji (w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami) wskazane w podrozdziale 9.1 Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027.

Uzasadnienie wyboru projektu w sposób niekonkurencyjny oraz wyboru podmiotu, który będzie wnioskodawcą

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) jest instytucją właściwą do realizacji projektu ze względu na cele statutowe, usytuowanie systemowe oraz doświadczenie w zakresie realizacji projektów grantowych i znajomość problemów osób z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami. PFRON jest państwowym funduszem celowym, posiadającym osobowość prawną, działającym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Misją Funduszu jest ułatwianie osobom z niepełnosprawnościami pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym. PFRON posiada duże doświadczenie w zakresie realizowania zadań związanych z zapewnianiem dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w ramach ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

PFRON posiada bogate doświadczenie w zarządzaniu środkami funduszy europejskich. W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 PFRON zrealizował 13 projektów mających na celu poprawę dostępności oraz aktywizację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami, w 10 z nich będąc liderem.

Jednocześnie PFRON realizuje szereg innych działań związanych z szeroko rozumianym wsparciem osób ze szczególnymi potrzebami, w tym 19 programów Rady Nadzorczej PFRON.

Dzięki realizacji powyższych przedsięwzięć Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych posiada profesjonalne zaplecze gwarantujące sprawne wdrożenie projektu oraz płynną realizację zadań.

Główne zadania przewidziane do realizacji w projekcie, ze wskazaniem (o ile dotyczy): grup docelowych, planowanych terminów realizacji zadań oraz szacunkowych kosztów ich realizacji (w tym jako % budżetu projektu (kosztów bezpośrednich))

Zadanie 1 – Opracowanie standardu dostępności dla gabinetów i świadczenia usług stomatologicznych.

Budżet zadania: 7,2% budżetu projektu

Termin realizacji: IX 2024 – IV.2027

Projekt zakłada opracowanie standardu dostępności dla gabinetów stomatologicznych, spójnego ze standardami dostępności opracowanymi w MZ (Dostępny POZ, Dostępny szpital). Standard będzie dotyczył dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej gabinetu stomatologicznego, m.in. wyposażenia gabinetu pod kątem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym mających trudności w komunikowaniu się i poruszaniu, kompetencji personelu medycznego i niemedycznego.

Po zakończeniu zadania 2 zespół ekspercki projektu zbierze wnioski z przeprowadzonego pilotażu. Przygotowany zostanie raport z testowania standardu. Na podstawie wyników testowania i przeprowadzonej oceny, zespół ekspercki zweryfikuje założenia standardu oraz opracuje jego ostateczną wersję. Ostateczna wersja standardu przygotowana zostanie w formie publikacji elektronicznej z zachowaniem wymagań dotyczących dostępności dokumentów cyfrowych.

Etapy:

1. Analiza dotychczas opracowanych wytycznych MZ (Dostępny POZ, Dostępny szpital) i opracowanie na tej podstawie schematu standardu dostępnej usługi stomatologicznej. Dogłębna analiza istniejących

wytycznych pozwoli wskazać, jakie elementy powinny zostać dodane lub uwypuklone.

2. Przeprowadzenie badania wśród kadry gabinetów stomatologicznych oraz organizacji zajmujących się OzN. Badanie pozwoli na aktualizację informacji na temat stanu dostępności gabinetów stomatologicznych, głównych problemów związanych z obsługą osób z niepełnosprawnościami po stronie personelu tych gabinetów oraz problemów i potrzeb pacjentów i pacjentek z niepełnosprawnościami w zakresie obsługi w gabinetach stomatologicznych. Posłuży też identyfikacji już stosowanych dobrych praktyk. W badaniu zastosowane zostaną metody jakościowe i ilościowe. Ponadto nawiązana zostanie współpraca z Ministerstwem Zdrowia i Narodowym Funduszem Zdrowia służąca określeniu oczekiwanych i możliwych zapisów planowanego standardu.
3. Opracowanie standardu. Na podstawie analizy ww. wytycznych MZ oraz wyników badań i literatury zespół ekspercki opracuje projekt standardu.
4. Przeprowadzenie konsultacji społecznych w formie warsztatowej i z wykorzystaniem Internetu. Do udziału w konsultacjach zaproszone zostanie Ministerstwo Zdrowia, Narodowy Fundusz Zdrowia, środowisko stomatologów i organizacji ich zrzeszających, środowisko akademickie (uczelnie medyczne), a także środowisko osób z niepełnosprawnościami. Wyniki konsultacji zostaną uwzględnione w wersji przygotowanej standardu do testowania.
5. Przygotowanie raportu z testowania standardu.
6. Przygotowanie ostatecznej wersji standardu oraz opisów dobrych praktyk z jego zakresu.

Zadanie 2 – Pilotaż wdrażania Standardu - granty dla podmiotów świadczących usługi stomatologiczne.

Budżet zadania: 77,8% budżetu projektu

Termin realizacji: VII 2025 – I 2027

W ramach zadania przygotowana zostanie dokumentacja do otwartego naboru podmiotów, które uzyskają granty na pilotażowe wdrożenie standardu. Lider stworzy punkt kontaktowy, który pozwoli na stały kontakt zainteresowanych z zespołem projektowym. Partnerzy będą zaangażowani w działania informacyjne skierowane do przyszłych grantobiorców.

Granty będą skierowane do podmiotów świadczących usługi stomatologiczne, które realizują świadczenia finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia (na dzień ubiegania się o grant; zarówno duże specjalistyczne kliniki przy uczelniach medycznych, jak i mniejsze gabinety). W ramach projektu wsparcie uzyskają **32 podmioty** świadczące usługi stomatologiczne.

Kryteria wyboru grantobiorców będą służyły uzyskaniu możliwie równomiernego rozłożenia grantów w całym kraju tak, by ograniczyć konieczność dalekich dojazdów do dostępnego gabinetu stomatologicznego; zostanie także uwzględniona liczba mieszkańców oraz skomunikowanie miejscowości, w której działa gabinet z innymi miejscowościami w regionie. Przy wyborze grantobiorców zostaną zastosowane również kryteria jakościowe, takie jak doświadczenie w zakresie świadczenia usług dla osób z niepełnosprawnościami, kompleksowość proponowanych do wprowadzenia w ramach grantu rozwiązań, liczba osób, które zostaną skierowane na szkolenia w zakresie dostępności w ramach projektu.

W ramach przedsięwzięć grantowych możliwe będzie sfinansowanie dostosowań zgodnych z opracowanymi w ramach zadania standardami, w tym:

- wyposażenie gabinetu w urządzenia i sprzęt niezbędne do prowadzenia właściwej opieki stomatologicznej osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami;
- obsługę pacjentów i pacjentek z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się;
- instalację urządzeń do obsługi osób słabosłyszących;
- zapewnienie dostępności strony internetowej oraz publikowanych informacji;
- szkolenia z zakresu obsługi pacjentów i pacjentek ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami;
- adaptacje i remonty pomieszczeń/ budynków w celu zapewnienia dostępności architektonicznej.

Środki grantu będą pokrywały do 100% wartości przedsięwzięcia.

Przewiduje się, że minimalna wartość grantu wyniesie 100 000 zł, a maksymalna 500 000 zł, średnio 400 000 zł. Granty będą rozliczane w oparciu o rzeczywiście poniesione wydatki. Lider projektu będzie monitorował działania realizowane przez grantobiorców. Grantobiorcy będą mogli korzystać ze wsparcia doradczego ekspertów i ekspertek lidera i partnerów.

Wsparcie będzie świadczone dla podmiotów niekwalifikujących się jako odbiorca pomocy publicznej lub w ramach pomocy de minimis.

W wyniku realizacji zadania powstanie mapa dostępnej stomatologii na terenie Polski z szczegółową informacją o ofercie wspartych podmiotów.

Zadanie będzie realizowane w pięciu etapach:

1. Przygotowanie i przeprowadzenie procedury naboru grantobiorców.
2. Przeprowadzenie audytów wstępnych wszystkich przedsięwzięć grantowych.

3. Szkolenia z zakresu opracowanego standardu dostępności dla kadry kierowniczej i pracowników gabinetów stomatologicznych objętych wsparciem grantowym.
4. Realizacja pilotażowych wdrożeń standardu.
5. Przeprowadzenie audytów końcowych, weryfikujących zapewnienie dostępności zgodnie z przyjętym standardem i założeniami wniosków grantowych.

Zadanie 3 - Otwarte szkolenia z zakresu opracowanego standardu i działania upowszechniające standard.

Budżet zadania: 5,9% budżetu projektu

Termin realizacji: V 2027 – II 2028

W zadaniu 3 lider i partnerzy projektu przeprowadzą działania szkoleniowe skierowane do osób pracujących w podmiotach świadczących usługi stomatologiczne, które nie otrzymały grantu w projekcie. W tym celu zostaną przygotowane niezbędne materiały edukacyjne.

Przewiduje się dotarcie z informacją o standardzie i ze szkoleniami niezbędnymi do jego wdrożenia do szerokiego grona odbiorców. Zakłada się objęcie wsparciem szkoleniowym ok. 500 osób pracujących w gabinetach stomatologicznych.

Uczestnicy będą rekrutowani do projektu przez cały okres realizacji zadania. Będą stosowane wytyczne w zakresie równego traktowania i niedyskryminacji. Przekazywane informacje będą formułowane w sposób prosty, zrozumiały dla ich odbiorców i odbiorczyń.

Proponowana forma wsparcia to:

- webinaria dotyczące zakresu standardu, umożliwiające udział w sposób mało kolidujący z obowiązkami zawodowymi (online, ok. 2-3 godziny). Zakładamy realizację ok. 20 webinarów;

- szkolenia stacjonarne, realizowane w niewielkich grupach (do 20 osób), warsztatowe. Zakładamy realizację do 20 szkoleń, nakierowanych na kształtowanie kompetencji miękkich, niezbędnych w pracy z osobami ze szczególnymi potrzebami;
- dystrybucja standardu oraz przygotowanych na jego podstawie prezentacji, materiałów edukacyjnych i broszur informacyjnych drogą elektroniczną do gabinetów stomatologicznych, organizacji zrzeszających stomatologów, uczelni medycznych oraz szkół kształcących pomocniczy personel stomatologiczny, jak również do organizacji osób z niepełnosprawnościami; przygotowane zostaną także materiały w tekście łatwym do czytania i rozumienia (ETR).

Zadanie będzie realizowane w trzech etapach:

1. Przygotowanie materiałów edukacyjnych.
2. Rekrutacja uczestników i realizacja szkoleń.
3. Upowszechnienie standardu.

Zadanie 4 – Koszty pośrednie

Budżet zadania: 9,1% budżetu projektu, liczone jako 10% kosztów bezpośrednich.

Czy projekt będzie realizowany w partnerstwie?

Tak

Partnerami w projekcie będą:

1. Ogólnopolska organizacja/institucja grupująca lekarzy stomatologów. Wybór dokonany zostanie w sposób konkurencyjny. Wstępnie zidentyfikowano cztery takie instytucje. Wybór partnera spośród wskazanego typu instytucji wynika z potrzeby zapewnienia maksymalnej wiarygodności wypracowanych rozwiązań w środowisku ich odbiorców i przyszłych użytkowników oraz docierania do środowiska z ofertą szkoleń.

Przewiduje się, że Partner 1 będzie brał udział we wszystkich zadaniach projektu, ze szczególną rolą na etapie opracowywania standardu (zadanie 1 etapy 3 i 6 i zadanie 3 etap 2), przygotowywania założeń do naboru grantobiorców (zadanie 2 etap 1), ocenie wniosków o powierzenie grantu (zadanie 2 etap 2), prowadzenia szkoleń z zakresu standardu (zadanie 2 etap 3 oraz zadanie 3). Partner 1 będzie także odpowiedzialny za szerokie dotarcie z ofertą projektu do grupy docelowej.

2. Ogólnopolska organizacja reprezentująca środowiska osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, mająca doświadczenie w realizacji działań dotyczących dostępności dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, w tym dostępności usług medycznych.

Partner 2 będzie brał udział w opracowywaniu standardu (zadanie 1 etapy 3 i 6), przygotowywaniu założeń do naboru grantobiorców (zadanie 2 etap 1), ocenie wniosków o powierzenie grantu (zadanie 2 etap 2), prowadzenia szkoleń z zakresu standardu (zadanie 2 etap 3 oraz zadanie 3) oraz w przygotowaniu i dystrybucji materiałów służących upowszechnieniu standardu w środowiskach osób z niepełnosprawnościami (zadanie 3).

Czy projekt będzie projektem grantowym?

Tak

Przewidywany termin złożenia wniosku o dofinansowanie:

II kwartał 2024 r.

Przewidywany okres realizacji projektu

1 września 2024 r. do 28 lutego 2028 r.

Szacowany budżet projektu

Szacowana kwota wydatków w projekcie w podziale na lata i ogółem (PLN):

- w roku 2024: 300 000 zł
 - w roku 2025: 1 450 000 zł
 - w roku 2026: 14 900 000 zł
 - w roku 2027: 2 900 000 zł
 - w roku 2028: 337 000 zł
- ogółem: 19 887 000 zł

Wymagany wkład własny beneficjenta (PLN): Nie

Poziom wymaganego wkładu własnego: n/d

Szacowany wkład UE (PLN): 16 410 752,40 zł (82,52%)

Cross-financing:

Tak

Wartość cross-financingu nie przekroczy 15% wartości projektu tzn.
2 983 050 zł.

Rodzaj planowanych wydatków w ramach cross-financingu:

Inwestycje realizowane przez grantobiorców na adaptacje i remonty pomieszczeń/ budynków, w których znajdują się gabinety stomatologiczne.

Zakładane efekty projektu wyrażone wskaźnikami

Wskaźniki rezultatu

1. Liczba obszarów/sektorów dla których wprowadzono zmiany prawa lub standardy służące poprawie dostępności.

Wartość docelowa dla projektu: 1

W podziale na (o ile dotyczy¹):

- kobiety: n/d
- mężczyzn: n/d

2. Liczba podmiotów świadczących usługi stomatologiczne zgodnie z wypracowanym standardem.

Wartość docelowa dla projektu: 32

W podziale na (o ile dotyczy²):

- kobiety: n/d
- mężczyzn: n/d

Wskaźniki produktu

1. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

Wartość docelowa dla projektu: 25

¹ Rozbicie wartości docelowych na płeć nie jest obowiązkowe – wypełniane w zależności od specyfiki wsparcia i samego projektu oraz zidentyfikowanego problemu, który projekt ma rozwiązać lub złagodzić.

² Rozbicie wartości docelowych na płeć nie jest obowiązkowe – wypełniane w zależności od specyfiki wsparcia i samego projektu oraz zidentyfikowanego problemu, który projekt ma rozwiązać lub złagodzić.

W podziale na (o ile dotyczy³):

- kobiety: n/d
- mężczyzn: n/d

2. Liczba osób objętych szkoleniami w ramach projektu

Wartość docelowa dla projektu: 500

W podziale na (o ile dotyczy⁴):

- kobiety: n/d
- mężczyzn: n/d

Szczegółowe kryteria wyboru projektu

Kryteria dostępu

Nie dotyczy

Podpis osoby upoważnionej do podejmowania decyzji w zakresie Roczego Planu Działania

Miejscowość, data:

Podpis osoby upoważnionej:

Data zatwierdzenia fiszki w ramach Roczego Planu Działania:

(wypełnia Instytucja Zarządzająca FERS)

³ Rozbicie wartości docelowych na płeć nie jest obowiązkowe – wypełniane w zależności od specyfiki wsparcia i samego projektu oraz zidentyfikowanego problemu, który projekt ma rozwiązać lub złagodzić.

⁴ Rozbicie wartości docelowych na płeć nie jest obowiązkowe – wypełniane w zależności od specyfiki wsparcia i samego projektu oraz zidentyfikowanego problemu, który projekt ma rozwiązać lub złagodzić.